

Systemförvaltning - uppföljande granskning 2020

Revisionsrapport

Sammanfattning

År 2017 gjordes en granskning av om Regionstyrelsen hade säkerställt en tillräcklig intern kontroll av systemförvaltningen. Granskningen visade att styrelsens beslut år 2011 om att införa pm3 som förvaltningsmodell för samtliga IT-system i regionen inte hade implementerats annat än delvis.

Hänförligt till revisionsåret 2018 gjordes en uppföljande granskning för att bedöma om Regionstyrelsen hade tillsett att ändamålsenliga åtgärder hade vidtagits. Uppföljningen visade att åtgärderna varit otillräckliga. Bl.a. kvarstod situationen med en stor andel ej etablerade förvaltningsobjekt. Med anledning av uppföljningens resultat kvarstod våra rekommendationer från 2017 års granskning som avsåg bemanning och utbildning. Vidare uppmanades det till regelbunden uppföljning av regionens modell för systemförvaltning samt att den samordning av planeringsprocesserna som initierats också fullföljs.

Revisorerna har bedömt att det finns en risk för att tillräckliga åtgärder inte har vidtagits utifrån den uppföljande granskningen år 2018, varför en ytterligare uppföljning har beslutats ingå i 2020 års revisionsplan.

Sammanfattningsvis bedömer vi, utifrån genomförd uppföljning, att vidtagna åtgärder inte har varit tillräckligt ändamålsenliga.

Vår uppföljning har visat att det fortfarande finns en stor andel ej etablerade förvaltningsobjekt, vilket inte är tillfredsställande. Av regionens digitaliseringsboks slut 2019 framgår att det finns en plan för etablering av förvaltningsobjekt 2020. I juni 2020 togs dock beslut om att utreda en ny Förvaltningsobjektarkitektur, FOA, som ska vara etablerad 2021-06-30. Detta har förklarats med ett behov av att synkronisera arbetet med den pågående etableringen av FVIS¹.

Vi har noterat att vissa utbildnings- och informationsinsatser har genomförts. Ytterligare utbildning kommer att ske först år 2021 mot bakgrund av pågående arbete med att etablera en ny FOA. Vi ser det som angeläget att samtliga rollinnehavare får tillräcklig utbildning/information.

I 2018 års uppföljning framhölls vikten av att tillse att den samordning av planeringsprocesserna som initierats också fullföljs. Vår uppföljning har visat att det är oklart i vilken utsträckning som sådan samordning har åstadkommit.

Vi bedömer däremot att styrelsen har säkerställt en systematisk uppföljning beträffande status och efterlevnad av regionens modell för styrning av systemförvaltning. Vi anser dock att noterade brister behöver resultera i beslut om åtgärder.

Med anledning av vårt granskningsresultat kvarstår våra rekommendationer från 2017 års granskning och 2018 års uppföljning som avser bemanning och utbildning. Vi rekommenderar även att samordningen av planeringsprocesserna säkerställs.

---

¹ Framtidens vårdinformationsstöd

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
1. Bakgrund	4
2. Syfte, revisionsfråga och avgränsning.....	5
3. Revisionskriterier	5
4. Metod.....	5
5. Ansvarig nämnd/styrelse	6
6. Projektorganisation.....	6
7. Disposition.....	6
8. Resultat av granskningen.....	7
8.1 Etablering och bemanning.....	7
8.2 Utbildning	10
8.3 Uppföljning.....	11
8.4 Samordning av planeringsprocessen	13
9. Revisionell bedömning.....	15

1. Bakgrund

För att säkerställa att systemen fungerar på bästa sätt i verksamheten är det väsentligt att systemförvaltningen är effektiv.

År 2017 gjordes en granskning² med syftet att bedöma om Regionstyrelsen hade säkerställt att den interna kontrollen av systemförvaltningen var tillräcklig, bl.a. med inriktning mot förvaltningsplaner, bemanning, riskanalyser och uppföljning/rapportering. Granskningen visade bl.a. att styrelsens beslut år 2011 om att införa pm3 som förvaltningsmodell för samtliga IT-system i regionen, med ett succesivt införande från år 2012, inte hade implementerats annat än delvis år 2017. Den sammanfattande bedömningen utifrån granskningens resultat var att styrelsen inte hade säkerställt att den interna kontrollen av systemförvaltningen var tillräcklig.

Hänförligt till revisionsåret 2018 gjordes en uppföljande granskning³ med syftet att bedöma om Regionstyrelsen hade tillsett att ändamålsenliga åtgärder hade vidtagits utifrån 2017 års revisionsrapport för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll av systemförvaltningen. Den uppföljande granskningen visade sammantaget på att vidtagna åtgärder inte hade varit tillräckligt ändamålsenliga. Det noterades bl.a. att Regionstyrelsens beslutade uppdrag (kopplat till systemförvaltning) inte hade konkretiserats i en handlingsplan eller motsvarande. Uppdraget slutredovisades till Regionstyrelsen i juni 2018. I vår uppföljning framkom att tidigare situation med en stor andel ej etablerade förvaltningsobjekt kvarstod. Vi noterade dock att FOA-styrgruppen i november 2018 hade beslutat om en plan för etableringen som innebar att förvaltningsobjekten skulle vara bemannade vid årets slut. Vissa åtgärder av betydelse konstaterades ha vidtagits bl.a. för riskanalys och samordning av budgetprocessen, även om de initiativ som tagits till samordning endast gett begränsad effekt vid uppföljningstidpunkten.

Med anledning av uppföljningens resultat kvarstod våra rekommendationer från 2017 års granskning som avsåg bemanning och utbildning. Vidare uppmanades det till att uppföljning av regionens modell för systemförvaltning skulle ske med viss regelbundenhet. Det framfördes även i rapporten att det är väsentligt att tillse att den samordning av planeringsprocesserna som initierats också fullföljs. En översyn rekommenderades även av rutinerna för planering och rapportering av uppdrag.

Revisorerna bedömer att det finns en risk för att tillräckliga åtgärder inte har vidtagits utifrån den uppföljande granskningen år 2018, varför en ny uppföljande granskning har beslutats ingå i 2020 års revisionsplan.

---

² Revisionsrapport ”Systemförvaltning”, dnr 17REV66

³ Revisionsrapport ”Systemförvaltning – en uppföljande granskning”, dnr 18REV74

2. Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med den uppföljande granskningen är att bedöma om Regionstyrelsen har tillsett att ändamålsenliga åtgärder har vidtagits utifrån den uppföljande granskningen 2018 i syfte att säkerställa en tillräcklig intern kontroll av systemförvaltningen. Granskningen är inriktad mot nedanstående revisionsfrågor.

- om styrelsen har tillsett att förvaltningsobjekten är etablerade och bemannade med gällande roller enligt regionens modell⁴ för systemförvaltning.
- om styrelsen har tillsett att styrgrupper och övriga rollinnehavare ges nödvändig utbildning.
- om styrelsen har säkerställt en systematisk uppföljning av regionens modell för systemförvaltning.
- om styrelsen har tillsett att samordningen av planeringsprocesserna (planeringsprocess för systemförvaltningsplaner och regionens planeringscykel för verksamhetsplanering) har fullföljts.

3. Revisionskriterier

De revisionskriterier som utgjort underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar är huvudsakligen följande:

- Kommunallagen (2017:725), 6 kap. 6 §
- Reglemente för Regionstyrelsen, beslutat av fullmäktige
- Policyn Samlad ledningsprocess

Regionens riktlinje ”Modell för styrning av systemförvaltning inom region Västernorrland” har även varit utgångspunkt, likaså Regionstyrelsens svar på revisionsrapporten ”Systemförvaltning - en uppföljande granskning”.

4. Metod

Granskningen har utförts av Anna Nordlöf och Birgitta Arnberg, revisionskontoret Region Västernorrland.

Granskningen har genomförts genom intervjuer och dokumentstudier.

Intervjuer har genomförts med följande funktioner inom Verksamhet IT; Områdesdirektör, Projektledare - Enheten för IT-tjänster, Enhetschef och IT-Konsult, - Enheten för Arkitektur och metodstöd.

Revisionsrapporten har kvalitetssäkrats enligt gällande rutiner, vilket bland annat innebär att ett utkast till rapport har överlämnats för saklighetskontroll till de intervjuade och övriga uppgiftslämnare liksom regiondirektören.

---

⁴ Modell för styrning av systemförvaltning inom Region Västernorrland, riktlinje fastställd av Regiondirektören 2019-06-20, reviderad 2020-05-18

5. Ansvarig nämnd/styrelse

Regionstyrelsen är ansvarig för den granskade verksamheten.

6. Projektorganisation

Granskningen har utförts av Anna Nordlöf och Birgitta Arnberg vid revisionskontoret i Region Västernorrland.

7. Disposition

Nedan beskrivs hur revisionsrapporten har disponerats vad gäller de revisionsfrågor som framgår av avsnitt 2.

Revisionsfråga	Avsnitt
om styrelsen har tillsett att förvaltningsobjekten är etablerade och bemannade med gällande roller enligt regionens modell för systemförvaltning.	8.1
om styrelsen har tillsett att styrgrupper och övriga rollinnehavare ges nödvändig utbildning.	8.2
om styrelsen har säkerställt en systematisk uppföljning av regionens modell för systemförvaltning.	8.3
om styrelsen har tillsett att samordningen av planeringsprocesserna (planeringsprocess för systemförvaltningsplaner och regionens planeringscykel för verksamhetsplanering) har fullföljts.	8.4

8. Resultat av granskningen

8.1 Etablering och bemanning

Etablering

Regionstyrelsen beslutade år 2011 att införa systemförvaltningsmodellen pm³. Våra tidigare granskningar har dock visat att förvaltningsorganisationen endast varit delvis bemannad.

Regionstyrelsen har därför rekommenderats att tillse att förvaltningsobjekten bemannas med gällande roller.

Efter föregående granskningstillfälle har regionens förvaltningsobjektsarkitektur, FOA, reviderats. Av tabellen nedan framgår antalet förvaltningsobjekt vid granskningstillfället december 2017, uppföljningstillfället januari 2019 och aktuell uppföljning, juni 2020. Antalet etablerade⁵ objekt redovisas även.

	December 2017	Januari 2019	Juni 2020
Antal förvaltningsobjekt	24	31	27
- varav etablerade	12	15	18

Av regionens digitaliseringsbokslut 2019 framgår att det finns en plan för etablering av förvaltningsobjekt 2020. I den uppföljningsrapport för systemförvaltning som rapporterades till Regionledningsgruppen i februari framgår även att samtliga nio förvaltningsobjekt som inte var etablerade planerades att etableras under år 2020, varav åtta under det första halvåret 2020.

Vid våra intervjuer framkom att det under 2020 uppstått ett behov av att revidera ovan nämnda etableringsplan med anledning av att de identifierat ett behov av att synkronisera arbetet med den pågående etableringen av FVIS⁶. Vidare uppges Covid-19-pandemin ha tagit resurser i anspråk från verksamheterna, vilket begränsat möjligheten att kunna verkställa etableringsplanen under 2020.

Till följd av ovan beslutade FOA-styrgruppen i juni 2020 om ett uppdrag att utreda en ny Förvaltningsobjektsarkitektur, FOA, med klartidpunkt 2021-06-30. Uppdraget, ”Systemförvaltning, FOA 2.0”, syftar till att genom att etablera FOA 2.0 skapa en effektivare regional systemförvaltningsorganisation där resurserna utnyttjas på ett mer optimalt sätt. Det pågår samtidigt en etablering av det centrala systemförvaltningsobjektet SUSSA⁷ vårdstöd, vilket ska leda till ett minskat behov av regional systemförvaltning.

⁵ Uppgift i Systemportalen 2020-06-29. I Systemportalen framgår att Etablerade innebär ”planer finns, resurser tillsatta”

⁶ Framtidens vårdinformationsstöd

⁷ Det är inom ramen för samverkansorganet Sussa som de fem regionerna – Västerbotten, Västernorrland, Sörmland, Blekinge och Örebro – genomfört upphandlingen av FVIS.

Även den reviderade etableringstidplanen bedöms dock enligt de intervjuade som optimistisk. Ambitionen är att kärnverksamheten är etablerad i mars 2021 och att stöd- och infrastrukturverksamheten etableras därefter. Tidplanen uppges kunna klaras under förutsättning att verksamheterna bemannar roller. Det beskrivs samtidigt som en uppgift som hitintills inte har fungerat tillfredsställande. Detsamma gäller deltagande i styrgruppsmöten, åtminstone gällande ett antal förvaltningsobjekt.

FO-light

Av systemförvaltningsstyrgruppens protokoll från 2019-12-04 framgår att light-objekten ska tas bort och att berörda IT-komponenter ska noteras som oförvaltade.

Bakgrunden till beslutet är, enligt uppgift, att FO-light inte bedömdes ge förväntat mervärde. Vidare fanns otydligheter i förvaltarskapet av FO-light. Berörda IT-komponenter ska istället fördelas till olika förvaltningsobjekt. I juni 2020 återstod enligt uppgift ca 60-70 komponenter att fördela. Vi har emellertid noterat att antalet oförvaltade komponenter har minskat sedan beslutet togs⁸.

Metodstöd upprättade i maj 2020 ett förslag på fördelning av oförvaltade komponenter som skickades till förvaltningschefer med anspråk på återkoppling. Vid FOA-styrgruppsmötet i juni 2020 hade ännu ingen av förvaltningarna återkopplat.

Bemanning

För varje etablerat objekt ska nedanstående roller vara bemannade:

- Objektsägare
- Objektsägare IT
- Förvaltningsledare
- Förvaltningsledare IT
- IT-specialist
- Objektsspecialist

För de 18 etablerade objekten har vi, genom den information som finns i Systemförvaltningsportalen⁹, noterat följande gällande objektens bemanning.

- Hälften av de etablerade objekten har alla förekommande roller tillsatta, medan hälften av objekten saknar en eller flera utsedda roller.
- För ett objekt noteras samma person bemanna rollerna förvaltningsledare och förvaltningsledare IT, vilket inte är förenligt med riktlinjen.
- Funktionen Objektsägare saknas för tre objekt och Funktionen Objektägare IT saknas för ett objekt. Dock saknas inte båda objektägarfunktionerna för ett och samma objekt. Objektägarfunktionerna har enligt riktlinjen bland annat uppgiften att gå igenom, resurssäkra och fastställa upprättad systemförvaltningsplan.

---

⁸ Rapportering till Regionledningsgruppen, Antal oförvaltade IT-komponenter: 2020-02-18, 83 st, 2019-12-02, 106 st

⁹ 2020-06-26

Beträffande styrgrupper på objektfamiljnivå framgår av Systemförvaltningsstyrgruppens protokoll 2019-12-04 att objektfamiljernas styrgrupper inte är etablerade. Vid våra intervjuer i juni 2020 framkom att det fortfarande saknas utsedda ordförande inom kärn- och stödverksamhetsfamiljerna. Det framhölls vidare att möjligheten att starta objektsfamiljer begränsas av att alla objekt ännu inte är etablerade.

Kommentarer

Efter föregående granskningstillfälle har regionens förvaltningsobjektsarkitektur, FOA, reviderats. I och med detta har antalet förvaltningsobjekt blivit färre medan andelen etablerade objekt har ökat något jämfört med tidigare. Att det fortfarande finns en betydande omfattning ej etablerade förvaltningsobjekt, samtidigt som tidigare etableringsplaner (som gällt till och med 2020) inte har verkställts, bedömer vi som otillfredsställande.

Därtill brister bemanningen (tillsatta roller) av de etablerade objekten fortfarande eftersom hälften av objekten saknar en eller flera roller samt att bemanning för ett objekt inte helt överensstämmer med riktlinjen. Den eftersatta objektetableringen har vidare medfört att bildandet av styrgrupper för objektfamiljer inte har kunnat genomföras, vilket innebär att styrmodellen inte fungerar så som avsetts.

Under 2020 har en reviderad etableringstidplan beslutats, med klartidpunkt 2021-06-30, innehållande en ny förvaltningsobjektsarkitektur. Att ansvaret för etableringen är tydligt vill vi även i likhet med tidigare framhålla. Det är därför positivt att Riktlinjen *Modell för styrning av systemförvaltning* specificerar systemförvaltningsorganisationens roller, befogenheter och ansvar. En förutsättning är dock att riktlinjen är känd av berörda.

Eftersom verksamheterna hittills inte har bemannat roller i tillräcklig omfattning rekommenderar vi att åtgärder vidtas för att säkerställa att etableringsplaner fullföljs och att roller bemannas i enlighet med regionens riktlinjer. Viktigt är även att återkoppling ges på förslaget från Enheten för Arkitektur och metodstöd om fördelning av oförvaltade IT-komponenter (tidigare FO-light).

8.2 Utbildning

Vid föregående uppföljningstillfälle noterades att viss utbildning hade genomförts, riktat mot objektägare och objektägare IT samt nya ledamöter i FOA-styrgruppen. Förvaltningsledare hade därmed inte omfattats. Eftersom styrgrupper på "familjenivå" inte hade utsetts vid tidpunkten saknades vidare förutsättningar för utbildning till den målgruppen.

I Regionstyrelsens yttrande på den uppföljande granskningen hänvisas det till ett beslutat uppdrag i Regionledningsgruppen, som bland annat innefattat översyn av utbildningsbehov.

Vår uppföljning har visat att vissa utbildningsinsatser har genomförts av Enheten för Arkitektur och metodstöd sedan föregående uppföljningstillfälle. Framst har riktade utbildningar hållits för enskilda verksamheter utifrån deras specifika behov.

Våren 2019¹⁰ gav RLG och Regiondirektören i uppdrag till verksamhet IT att hålla möten med respektive förvaltningschef beträffande förvaltningsplaner. Enheten för Arkitektur och metodstöd genomförde enligt uppgift då möten med alla områdesdirektörer, förvaltningschefer och verksamhetschefer som berörs av systemförvaltning. För Specialistvården deltog endast förvaltningschefen. Syftet var att mötena skulle bidra till ökad takt i etablering av förvaltningsobjekt. Vid mötena diskuterades bland annat hur systemförvaltningen kan bidra till respektive verksamhet men även frågor rörande bemanning och styrning av systemförvaltningsobjekten. De intervjuade vid Enheten för Arkitektur och metodstöd upplever att mötena lett till ökad förståelse för dessa frågor.

Enheten för Arkitektur och metodstöd har enligt uppgift identifierat ytterligare behov av utbildning och information om systemförvaltning inom verksamheterna. Då ett arbete har inletts med ny FOA, vilket delvis innebär att nya roller behöver utses, uppges dock fokus vara att anordna utbildning efter att så skett, d.v.s. år 2021. Enheten Arkitektur och Metodstöd framhåller dock att de ordnar utbildning när så efterfrågas.

Enligt uppgift hålls möten fortfarande inom ramen för det förvaltningsledarforum som inrättades under hösten 2017. Mötena infaller inte med förutbestämmd periodicitet utan uppges vara behovsstyrda. Såsom det beskrivits för oss har mötesanteckningarna övergått till att dokumenteras i en Teams area skapad för ändamålet.

Kommentarer

Sedan föregående uppföljningstillfälle har vissa utbildningsinsatser gjorts samt möten hållits med chefer i verksamheterna i syfte att öka etableringstakten av förvaltningsobjekt. Fortsatta utbildningsinsatser avvaktas dock till år 2021 mot bakgrund av pågående arbete med etablering av en ny FOA. Att tillräcklig utbildning ges är enligt vår mening nödvändigt för att säkerställa en effektiv systemförvaltning i enlighet med regionens riktlinjer. Vi ser det därför som viktigt

---

¹⁰ RLG protokoll 2019-02-11

att sådana insatser planeras så att implementeringen av den nya FOA:n ges goda förutsättningar.

8.3 Uppföljning

Vi har i tidigare granskningar framhållit vikten av att Regionstyrelsen informeras om status och utveckling beträffande efterlevnaden av regionens modell för styrning av systemförvaltning och därmed implementeringen av pm³.

Regionstyrelsen anger i sitt yttrande på den uppföljande granskningen att uppföljning ska ske årligen i ett digitalt årsbokslut.

Vi har i vår uppföljning noterat att digitaliseringsbokslutet 2019 som Regionstyrelsen behandlat 2020-04-14 innehåller information om systemförvaltning och dess status.

Vi har i övrigt noterat att systemförvaltning innefattades i Regionledningsförvaltningens (RLF) riskanalysbilaga inför 2020 med en hög bedömd risk¹¹. Det är dock inget specifikt kontrollområde i Regionstyrelsens interna kontrollplan för 2020.

RLF:s verksamhetsberättelse 2019, som tillställs Regionstyrelsen, innefattar dessutom uppföljning av Systemförvaltning. Arbetet med att implementera modellen och objektsetablering beskrivs. Det framgår även att en plan för 2020 finns för ännu inte etablerade objekt. Vidare följs området upp i verksamhetsberättelsens internkontrollbilaga för RLF.¹²

I RLF:s månadsuppföljning för april 2020 framgår ingen allmän rapportering om hur systemförvaltningsarbetet fortskrider, enbart viss information kopplat till FVIS och Cognos.¹³

Av riktlinjen¹⁴ framgår att metodstödet arbetar med uppföljning av modellen men även att ordförande i RLG och ordförande i styrgrupp för systemförvaltning har ett ansvar för uppföljning inom området.

Enligt uppgift rapporterar Enheten för Arkitektur och metodstöd om systemförvaltning ca tre gånger per år till RLG. Rapporteringen, som sker i en standardiserad form, omfattar bland annat antal uppföljning av nyckeltalen Etablerade systemförvaltningsobjekt, Beslutade systemförvaltningsplaner, Anpassning av systemförvaltningsobjekten till GDPR (informationsklassning) och Antal IT-komponenter som är oförvaltade.

---

¹¹ Regionstyrelsens sammanträdesprotokoll 2019-10-16 § 296

¹² Regionstyrelsens sammanträdesprotokoll 2020-04-14 § 54

¹³ Regionstyrelsens sammanträdesprotokoll 2020-06-04 § 162

¹⁴ Riktlinje Modell för styrning av systemförvaltning inom RVN Dok nr 403526 Version 2

Systemförvaltningsplaner

Av riktlinjen¹⁵ kan utläsas att de årliga systemförvaltningsplanerna med behovsbeskrivning och budget ska framgå i systemförvaltningsportalen. Det är objektstyrgruppen som ska fatta beslut om behov av eventuella korrigeringar i systemförvaltningsplanerna samt dess slutgiltiga godkännande. Beslutsprotokollet från styrgruppsmöte skall finnas och av riktlinjerna framgår att de bör finnas i portalen. Vid våra intervjuer framkom att Enheten för Arkitektur och metodstöd hämtar underlag för sin rapportering till RLG i portalen. Enligt uppgift använder dock inte verksamheternas objektsägare portalen i tillräcklig utsträckning. Metodstödet har, såsom det beskrivits för oss, noterat att flertalet förvaltningsplaner som finns inlagda i portalen inte är fullständiga. Bland annat saknade flera planer tillräcklig information om behov och budget.

Att bilägga protokoll i portalen som styrker att systemförvaltningsplanerna har beslutats i styrgrupp, bedöms av Enheten för Metodstöd och Arkitektur som ovanligt. Vi har i vår översiktliga kontroll inte funnit några sådana protokoll.

Kommentar

Vi bedömer att styrelsen har säkerställt en systematisk uppföljning beträffande status och efterlevnad av regionens modell för styrning av systemförvaltning med anledning av följande;

- Rutin för årlig uppföljning genom digitalt årsbokslut. Vi har noterat att 2019 års digitala årsbokslut innefattat sådan information.
- Regionledningsförvaltningens verksamhetsberättelse 2019 inklusive internkontrollbilaga.
- Regionledningsförvaltningens riskanalys inför 2020.

Därutöver har rapportering gjorts till Regionledningsgruppen, bland annat uppföljning av nyckeltal för systemförvaltningsprocessen.

Vi bedömer att ansvaret för uppföljning av systemförvaltning framgår i regionens Riktlinje *Modell för styrning av systemförvaltning*. Mot bakgrund av att uppföljningen har visat att systemförvaltningsmodellen fortfarande inte fungerar som avsett, ser vi det som väsentligt att noterade brister resulterar i beslut om åtgärder av ansvariga, för att säkerställa efterlevnaden av modellen.

I vår revisionsrapport ”Systemförvaltning” avseende år 2017¹⁶ rekommenderade vi att de övervägs att minnesanteckningar och protokoll från styrgruppsmöten upprättas och publiceras i systemförvaltningsportalen då det torde förbättra insynen och åtkomsten till dem. Vi vill med anledning av vårt granskningsresultat återigen framhålla denna betydelse.

---

¹⁵ Riktlinje Modell för styrning av systemförvaltning inom RVN Dok nr 403526 Version 2

¹⁶ Dnr 17REV66

8.4 Samordning av planeringsprocessen

Vi kunde i vår föregående uppföljning konstatera att initiativ tagits till att samordna aktuella planeringsprocesser inom regionen. Samordningen hade dock inte kommit till stånd annat än undantagsvis.

Av Regionstyrelsens yttrande på den uppföljande granskningen¹⁷ framgår att det finns beslut om att samordna planeringsprocesserna för balanserade styrkort, IT-plan och gemensam handlingsplan för digitalisering inklusive förvaltningsplaner.

Vi har noterat att krav på samordning av planeringsprocesserna kan utläsas i riktlinjen¹⁸ samt i budgetförutsättningar 2021-2023¹⁹. Enligt de intervjuade har det dock inte varit tydliggjort hur systemförvaltningsplaneringen ska samordnas och beredas med det verksamhetsmässiga årshjulet. Enheten för Arkitektur och metodstöd har därför haft kontakt med Verksamhet Ekonomi och samordning i frågan. Det uppges att förvaltningsobjektansvar ofta är kopplat till linjeansvar medan budget i vissa fall ligger på IT. Detta gör det svårt för objektsägare att få full kontroll i budgetarbetet. Ekonomifunktionen har enligt uppgift även uppmärksammat denna problematik vilket föranlett en diskussion om hur förutsättningarna för planering och prioritering mellan objekten i en objektsfamilj kan förbättras.

I syfte att få en process som överensstämmer med regionens årshjul har Metodstöd, enligt uppgift, förmedlat till verksamheterna att de i slutet av maj 2020 ska ha tagit fram utkast av förvaltningsplaner 2021 för beslut i styrgrupperna i augusti 2020. Utifrån den information som framgår i Systemförvaltningsportalen²⁰ kan det inte tydligt utläsas i vilken utsträckning dessa planer har tagits fram och beslutats i tid, se även avsnitt 8.3.

I den tidigare uppföljande granskningen²¹ avseende 2018 noterades direktiv om att förvaltningsplanerna för 2020 skulle vara klara den 15 juni 2019 för att kunna samordnas med regionens budgetprocess. Metodstödet har inte information om hur många objektsägare som fick sina förvaltningsplaner beslutade till den 15 juni 2019, men bedömer uppskattningsvis att det endast är ett fåtal verksamheter som beslutat om planer i tid och med tillfredställande innehåll.

Enligt uppgift baseras förvaltningsplanernas budget ofta på föregående årsbudget. Som vi förstått det finns få exempel på verksamheter som har anpassat/förändrat sin budget mellan åren. Vid intervjuerna framhölls att systemförvaltningsplaneringen i regel inte är tillräckligt behovsstyrd utan främst styrs av tillgängliga resurser inom verksamheterna.

---

¹⁷ Dnr 18REV74

¹⁸ Riktlinje Modell för styrning av systemförvaltning inom Region Västernorrland Dok nr 403526 Version 2

¹⁹ Inför planperioden 2021–2023 ska årsvis planering av systemförvaltning ske i samband med att förvaltningsplaner tas fram för aktuella förvaltningsobjekt. Detta görs och redovisas i budget som underlag för upprättande och beslut om regionens IT-plan.

²⁰ 2020-06-29

²¹ Revisionsrapport ”Systemförvaltning – en uppföljande granskning”, dnr 18REV74

En annan problematik som lyftes i samband med våra intervjuer är att verksamheterna inte alltid upplevs ha tillräcklig kunskap om skillnaden mellan verksamhetsplaner och förvaltningsplaner, men även om objektsägarnas ansvar för att ta fram förvaltningsplaner.

Kommentar

Vi har kunnat konstatera att relevanta beslut (riktlinjen *Modell för styrning av systemförvaltning*, budgetförutsättningar 2021-2023) och initiativ (information från Metodstöd till verksamheterna i maj 2020) har tagits för att tillse en samordning av planeringsprocesserna.

Av Systemförvaltningsportalen går det inte att utläsa om förvaltningsplanerna för 2020 och 2021 har beslutats av behöriga samt när så skett. Som vi förstått har Enheten för arkitektur och metodstöds uppföljning inte innefattat sådan kontroll. Enligt uppgift bedöms dock endast ett fåtal verksamheter ha beslutat om planer i tid. Som vi uppfattat det motsvarar vidare inte planerna alltid ställda krav. Vi bedömer därför att åtgärder behöver vidtas för att säkerställa en ändamålsenlig planering som harmonierar med regionens verksamhetsplaneringsprocess. Det behöver vidare tillses att Systemförvaltningsportalen används i enlighet med riktlinjen samt att portalen stödjer regionens behov.

Som ovan framgår är det oklart i vilken utsträckning som samordning av planeringsprocesserna avseende år 2020 och 2021 har åstadkommit och någon samlad bild av det fanns inte vid tidpunkten för vår granskning.

Vi ser i övrigt positivt på att det förs en dialog mellan Enheten för Arkitektur och metodstöd och Verksamhet Ekonomi och Samordning om hur förutsättningarna för planering och prioritering mellan objekten i en objektsfamilj kan förbättras.

9. Revisionell bedömning

Syftet med den uppföljande granskningen har varit att bedöma om Regionstyrelsen har tillsett att ändamålsenliga åtgärder har vidtagits utifrån den uppföljande granskningen 2018 i syfte att säkerställa en tillräcklig intern kontroll av systemförvaltningen.

Vi bedömer sammanfattningsvis, i likhet med vid den tidigare uppföljningen, att vidtagna åtgärder inte har varit tillräckligt ändamålsenliga.

Nedan har en bedömning gjorts av de enskilda revisionsfrågorna, som framgår av avsnitt 2.

1. *Styrelsen har inte tillsett att förvaltningsobjekten är etablerade och bemannade med gällande roller enligt regionens modell för systemförvaltning.*

För att den reviderade etableringstidplanen med klartidpunkt 2021-06-30 ska kunna klaras ser vi det som väsentligt att ansvaret för att verkställa planen är tydligt. Riktlinjerna är i detta avseende viktiga då de specificerar roller, befogenheter och ansvar. Mot bakgrund av att verksamheterna hittills inte har bemannat roller i tillräcklig omfattning bedömer vi att åtgärder behöver vidtas för att säkerställa bemanningen och i övrigt verksamheternas medverkan i såväl genomförandet av etableringsplanen som i styrgruppsarbetet.

Vår tidigare rekommendation om bemanning kvarstår, se revisionsfråga 2 nedan.

2. *Styrelsen har inte till fullo tillsett att styrgrupper och övriga rollinnehavare ges nödvändig utbildning.*

Utbildnings- och informationsinsatser har genomförts i viss uträkning. Behov av mer utbildning finns dock, men sådan avvaktas till år 2021 mot bakgrund av pågående arbete med etablering av en ny FOA. Vi ser det som angeläget att samtliga rollinnehavare får tillräcklig utbildning/information och att det därför är viktigt att sådana insatser planeras så att implementeringen av den nya FOA:n ges goda förutsättningar.

Med anledning av granskningsresultatet kvarstår vår rekommendation som avser bemanning och utbildning, dvs. tillse att förvaltningsobjekten bemannas med gällande roller och att nödvändig utbildning ges.

3. *Styrelsen har säkerställt en systematisk uppföljning av regionens modell för systemförvaltning.*

Vår bedömning är att styrelsen har säkerställt en systematisk uppföljning på området genom Regionledningsförvaltningens riskanalys och verksamhetsberättelse 2019 samt Digitalt årsbokslut 2019. Regionledningsgruppen erhåller därutöver löpande rapportering om efterlevnad av regionens modell för styrning av systemförvaltning.

Vi ser det dock som väsentligt att noterade brister i uppföljningen resulterar i beslut om åtgärder av ansvariga, för att säkerställa efterlevnaden av regionens modell för styrning av systemförvaltning.

4. *Styrelsen har inte till fullo tillsett att samordningen av planeringsprocesserna (planeringsprocess för systemförvaltningsplaner och regionens planeringscykel för verksamhetsplanering) har fullföljts.*

Vi har kunnat konstatera att fastän relevanta beslut och initiativ har tagits för att tillse en samordning av planeringsprocesserna, är det oklart i vilken utsträckning som samordning har åstadkommit. Detta gäller såväl budget och verksamhetsplanering avseende år 2020 som år 2021. Vi bedömer därför att åtgärder behöver vidtas för att säkerställa en ändamålsenlig planering som harmonierar med regionens verksamhetsplaneringsprocess.

Anna Nordlöf
Certifierad kommunal revisor

Birgitta Arnberg
Certifierad kommunal revisor